

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Узп1 3/2016
31.01.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Ивић, председника већа, Драгана Скока и Бисерке Живановић, чланова већа, са саветником Рајком Милијаш, као записничарем, одлучујући поводом одлуке Уставног суда Уж-8975/2014 од 27.12.2016. године, по заједничком захтеву АА из ..., ..., ББ из ..., улица ..., ВВ из ..., улица ..., ГГ из ..., улица ... и ДД из ..., улица ..., као универзалног правног сукцесора, наследника – сина сада покојне ЋЋ бивше из ..., а које све заступа пуномоћник Слободан К. Суботин, адвокат из ..., улица ..., за преиспитивање судске одлуке - пресуде Управног суда, Одељења у Новом Саду III-2 У 4324/14 од 24.10.2014. године, са противном странком Агенцијом за реституцију Републике Србије, Подручна јединица Нови Сад из Новог Сада, улица Хајдук Вељкова бр. 11, у предмету враћања имовине, у нејавној седници већа одржаној дана 31.01.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

Захтев се **УВАЖАВА, ПРЕИНАЧАВА** пресуда Управног суда, Одељења у Новом Саду III-2 У 4324/14 од 24.10.2014. године, тако што се уважава тужба АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, свих из ..., поништава закључак Агенције за реституцију Републике Србије, Подручна јединица Нови Сад број 46-018010/2013 од 13.02.2014. године и предмет враћа Агенцији за реституцију Републике Србије, Подручна јединица Нови Сад на поновно одлучивање.

Образложење

Ставом првим диспозитива побијане пресуде одбијена је тужба тужилаца АА, ББ, ГГ, свих из ... и покојне ЋЋ (чији је универзални правни сукцесор, наследник - син ДД из ...), поднета против закључка Агенције за реституцију Републике Србије, Подручне јединице Нови Сад, број 46-018010/2013 од 13.02.2014. године, којим је одбачен захтев тужилаца, поднет дана 20.12.2013. године, заведен под бројем 46-018026/2013, за враћање одузете имовине, односно обештећење, бившег власника ВВ, као неуредан. Ставом другим диспозитива побијане пресуде одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова управног спора.

У захтеву за преиспитивање побијане пресуде, поднетом због повреде закона и повреде правила поступка, која је могла бити од утицаја на решење ствари, подносиоци наводе да је Управни суд побијану пресуду донео без одржавања усмене расправе не наводећи посебне разлоге за овакву одлуку, иако су подносиоци то захтевали. Истичу да су уз захтев за враћање одузете имовине односно обештећење поднели као доказ о власништву и одузимању имовине земљишно-књижни уложак ЗКУЛ број 3653 КО Сента у којем је уписано у Б листу под тач. 8, 9, 10, 11 и 12 да су власници некретнина,

које су предмет враћања ЕЕ, рођена ... и ВВ, све до 27. марта 1943. године и то је било правно и законито стање власништва применом Закона о земљишним књигама Краљевине Југославије из 1930. године. Такође су поднели и закључак Среског као земљишно-књижног суда у Сенти бр. Дн 3697/47, са документом број 29590 од 26.11.1946. године Народне Републике Србије из којих докумената се јасно закључује да је тадашња држава ФНРЈ некретнине које је непријатељска окупациона власт Краљевине Мађарске 1943. године одузела од бивших власника, претходника тужилаца, уписала у корист државе ФНРЈ. Сматрају да све то представља исправу о подржављењу из члана 42. у вези са чланом 2. Закона враћању одузете имовине и обештећењу на основу које се мора у целости удовољити захтеву подносилаца за враћање одузете имовине. Предлажу да Врховни касациони суд захтев уважи и укине побијану пресуду, те предмет врати Управном суду на поновно одлучивање. Траже и трошкове поступка у износу од 33.000,00 динара за састав захтева и таксу по одлуци суда.

Противна странка, Агенција за реституцију Републике Србије, Подручна јединица Нови Сад, у одговору на захтев наводи да је Уставни суд решењем Уз 491/14 од 07.09.2015. године одбацио иницијативу за покретање поступка за оцену уставности члана 42. став 4. тачка 3. и члана 43. став 1. Закона о враћању имовине и обештећењу, којим Уставни суд указује да Закон о враћању имовине и обештећењу по принципу *lex specialis derogate legi generali* искључује примену Закона о општем управном поступку. Агенција сматра да је била дужна да примени наведене одредбе закона и да одбаци захтев као неуредан. Истиче да је рок за предају захтева трајао две године од дана објављивања јавног позива Агенције и да је у свим подручним јединицама Агенције био организован рад Инфо-центра ради пружања стручне помоћи подносиоцима захтева.

Врховни касациони суд је о захтеву одлучивао у поновном поступку, поводом одлуке Уставног суда Уж-8975/2014 од 27.12.2016. године, којом је усвојена уставна жалба АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Узп 378/14 од 09.07.2015. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење зајемчено чланом 32. став 1. Устава Републике Србије, док се у преосталом делу уставна жалба одбацује. Истом одлуком поништена је пресуда Врховног касационог суда Узп 378/14 од 09.07.2015. године и одређено да исти суд донесе нову одлуку о захтеву подносилаца уставне жалбе за преиспитивање пресуде Управног суда, Одељење у Новом Саду III-2 У 4324/14 од 24.10.2014. године.

Поступајући по поднетом захтеву и испитујући побијану пресуду у границама захтева, а у смислу члана 54. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС" 111/09), Врховни касациони суд је нашао:

Захтев је основан.

Према разлозима образложења побијане пресуде, правилно је одлучио тужени орган када је одбацио захтев тужилаца, као неуредан, будући да нису испуњени услови из одредбе члана 42. став 7. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу ("Службени гласник РС" 72/11), јер у конкретном случају није приложена уз захтев

исправа о подржављењу имовине, из којих разлога је тужени одлучио применом одредбе члана 43. став 1. истог закона, према којој ће се захтев који не садржи податке из члана 42. став 7. овог закона и уз који нису приложени докази из тог става, одбацити, као неуредан. Управни суд налази да нису основани наводи тужбе да се закључак Среског земљишно-књижног суда у Сенти бр. Дн 3697/47 од 22.10.1947. године може узети као доказ из члана 42. став 7. наведеног закона, с обзиром да је наведени закључак акт којим је Срески суд, као земљишно-књижни суд, по тада важећим прописима, био орган надлежан за вођење јавних књига о евиденцији непокретности и права на њима и којим актом се заправо само врши евиденција и упис промене носиоца права на предметној имовини.

Оцењујући законитост побијане пресуде, сагласно одлуци Уставног суда Уж-8975/2014 од 27.12.2016. године, која је опште обавезујућа, према одредбама члана 166. Устава Републике Србије ("Службени гласник РС" 98/2006) и члана 7. Закона о Уставном суду ("Службени гласник РС" 109/2007, 99/2011, 18/2013-одлука УС, 103/2015 и 40/2015-др. закон), Врховни касациони суд налази да је Управни суд побијаном пресудом повредио правила поступка на штету подносилаца захтева повредом права на правично суђење, зајемчено чланом 32. став 1. Устава Републике Србије.

Право на правично суђење, гарантовано одредбом члана 32. став 1. Устава, између осталог, гарантује "право на приступ суду", при чему ово право није апсолутно право – оно може бити предмет ограничења, али не може да се ограничи или умањи приступ појединца на такав начин или у толикој мери да се сама суштина права оштети (видети *De Geouffre de la Pradelle* против Француске, пресуда Европског суда за људска права од 16. децембра 1992. године, Серија А, бр. 253-Б, п. 41, став 28). Судска одлука о нечијем праву или обавези мора бити донета у поступку који је спроведен у складу са важећим процесним законом, применом меродавног материјалног права и образложена на уставно правно прихватљив начин, јер би се у супротном могла сматрати резултатом арбитарног поступања и одлучивања надлежног суда.

Како је закључком туженог органа одбачен захтев тужилаца за враћање имовине као неуредан, јер нису испуњени услови из одредбе члана 42. став 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, обзиром да уз захтев није приложена исправа о подржављењу имовине, по схватању Уставног суда, које у свему прихвата и овај суд, одбацивање захтева као неуредног не може наступити уколико подносиоци захтева претходно нису позвани да захтев допуне на одређен начин и у одређеном року уз упозорење да ће, у противном, њихов захтев бити одбачен, сагласно члану 58. ст. 1. и 2. Закона о општем управном поступку. Право на приступ суду, као сегмент права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, подразумева и то да надлежни управни орган омогући лицу о чијем праву расправља да изнесе све чињенице и доказе на којима заснива захтев, при чему орган не сме дозволити да незнање и неукост тог лица буде на штету права које му по закону припада. По оцени Уставног суда коју прихвата и овај суд управни органи су дужни да поступају по Закону о општем управном поступку када у управним стварима решавају о правима или обавезама неког лица, при чему се странкама мора омогућити да што лакше заштите и остваре своја права и правне интересе тако што ће орган позвати подносиоца захтева да отклони недостатке

који спречавају поступање по захтеву и одредити му рок да то учини уз упозорење да ће захтев бити одбачен, ако благовремено не поступи по налогу органа.

Суд је, сагласно одредбама члана 165. Закона о парничном поступку, чија је сходна примена прописана чланом 74. Закона о управним споровима, обзиром да је захтев уважио, преиначио побијану пресуду, поништио оспорени закључак и предмет вратио првостепеном органу на поновно одлучивање, оставио да се о трошковима поступка поводом правног лека одлучи у коначној одлуци.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у диспозитиву на основу одредбе члана 55. став 2. Закона о управним споровима и предмет вратио управном органу који је дужан да подносиоце захтева позове да захтев допуне у одређеном року уз упозорење да ће, у противном, њихов захтев бити одбачен.

Имајући у виду наведено, разлози из образложења побијане пресуде и закључка туженог органа се не могу прихватити као правилни и на закону засновани, па је Врховни касациони суд одлучио као у диспозитиву на основу одредбе члана 55. став 2. Закона о управним споровима и предмет вратио управном органу који је дужан да расправи питања на којима му је указано овом пресудом.

ПРЕСУЂЕНО У ВРХОВНОМ КАСАЦИОНОМ СУДУ

дана 31.01.2017. године, Узп1 3/2016

Записничар,
Рајка Милијаш,с.р.

Председник већа - судија,
Мирјана Ивић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић